

Tájvédelem - Nemzetközi kitekintés, jó gyakorlatok

Holdonner Péter
környezetstratégiai referens

Nemzeti Környezetügyi Intézet

Miről lesz szó?

- **Tájvédelem eszközei**

(Három eltérő megközelítés)

- Anglia (3 pillér),
- Katalónia (külön tájügyi törvény)
- Szlovénia (területfejlesztés kiemelt része)

- **A tájak tervezésben betöltött szerepe**

- +Skóciával és Írország

- **Intézményrendszer**

A tájvédelem eszközei

Három eltérő megközelítés I.

Tájvédelem Angliában

(3 pillér)

Jogszábályi kijelölés

National Parks and Access to the Countryside Act 1949:

Nemzeti parkokról és Kiemelkedő

természeti szépségű területekről szóló törvény – a védett természeti területekre vonatkozik.

Nem-jogszábályi kijelölés

Heritage Coasts

(„természeti örökséghez tartozó tengerpartok”):

Nem kijelölik, hanem meghatározzák őket, amit a helyi hatóságok és a Natural England közötti

megállapodás tesz hivatalossá.

Tervezés

Planning and Compulsory Purchase Act 2004:

Fejlesztési tervek új rendszere.

Landscape Character Assessment (LCA):

Célja a tájak változásainak felismerése, majd ezen **információk továbbítása** a védett tájak kezelésének regionális tervezéséhez, **helyi fejlesztéséhez** és környezeti értékeléséhez.

+ National Planning Policy Framework

A tájvédelem eszközei

Három eltérő megközelítés II.

Tájvédelem Katalóniában

Külön „táj-törvény”: Landscape Act 8/2005:

Célja a tájak védelme, kezelése és tervezése.

- **Táj definíciót tartalmaz** - *Európai Táj Egyezmény* alapján.
- Nem próbálja meg szabályozni a tájakat befolyásoló minden egyes komponenst, ehelyett területfejlesztésre és az ágazati politikákkal kapcsolatos tervezésre összpontosít.
- Számos eszközt biztosít: táj katalógusok, táj irányelvek, táj charták, oktatás vonatkozású intézkedések, figyelemfelkeltő tevékenységek;
- a **Katalán Tájügyi Megfigyelőközpont** és a **Tájvédelmi, Kezelési és Tervezési Alap** létrehozása.

A tájvédelem eszközei

Három eltérő megközelítés III.

Tájvédelem Szlovéniában

Területfejlesztés és kiemelt szerepe

Területfejlesztési törvények (2002, 2007) elfogadása: tervek helyett helyi és nemzeti szintű területi stratégiák és fejlesztési koncepciók vannak.

Szlovénia az *Európai Táj Egyezmény* végrehajtása során az alábbiakra törekszik:

- tájfejlesztési és tájvédelmi célkitűzések végrehajtásának jogi alapjainak beépítése a **Szlovén Köztársaság alkotmányába**
- **a tájvédelem különböző vonatkozásait integrált módon átfogó jogszabályok sorozata**

A **tájvédelem** két, egymást kiegészítő módja:

- Közvetlen védelem, kijelölés útján
- Környezeti hatásvizsgálatok és térbeli sérülékenységi elemzések.

+ A **tájgazdálkodás** támogatása:

- „**Látható morfológiai és szimbolikus tulajdonságok**” jegyzéke és értékelése.
- Oktatás és képzések.
- A pénzügyi támogatások hozzájárulnak a tájvédelmi törekvésekhez, különösen a kulturális tájak fenntartásához.

Tervezés – Anglia

National Planning Policy Framework: létrehozásának célja a tervezési rendszer hatékonyságának növelése volt. A dokumentumban a tájak megerősítését célzó prioritások is szerepelnek.

A tájjelleg javítása az **Environmental Stewardship** (Környezettudatos Gazdálkodás) egyik fő célkitűzése. Ez az agrár-környezetvédelmi program támogatást nyújt a hatékony környezetgazdálkodást megvalósítani szándékozó gazdálkodóknak.

Emellett a **Natural England** közreműködik és képviseli a táji szempontokat olyan dokumentumok elkészítésénél, mint a Helyi tervek; Szomszédsági tervek; komolyabb fejlesztések (környezeti hatástanulmány készítése); valamint minden olyan fejlesztés, ami negatív hatással lehet védett területekre.

Tervezés – Katalónia

Táji célkitűzések és intézkedések bevezetése a **település- és vidékfejlesztésbe**, valamint egyéb ágazati politikákba (pl. mezőgazdaság, erdészet).

Katalán Táj Irányelvek: Minőségi célkitűzések – melyeket a **nemzeti és regionális tervek** kialakításánál is figyelembe vesznek.

A 2005-ös táj törvény alapján, az Irányelveknek többek között biztosítaniuk kell az egyes hatóságok és ügynökségek stratégiájának harmonizálását a táj stratégiák eszközeivel.

Tervezés – Szlovénia

Települések, infrastruktúra és tájak integrált kezelése. A hangsúly a policentrikus város- és településfejlesztésen van.

A **Szlovén Területfejlesztési Politika** fő célkitűzései között hangsúlyosan megjelennek a táji szempontok, emellett a szlovén **Területfejlesztési Stratégiában** is megjelennek.

A vidéki területek átalakításánál/átszervezésénél a mezőgazdaság modernizációja mellett fontos szempont a kulturális tájak megőrzése is.

Tervezés - Írország

National Landscape Strategy for Ireland: Írország
Nemzeti Táj Stratégiája.

E dokumentumot figyelembe kell venni a National Development Plan (Nemzeti Fejlesztési Terv), National Spatial Strategy (Nemzeti Területi Stratégia), fiskális politikák (pl.: területspecifikus adóössztönzők), éghajlatváltozást kezelő, megújuló energiákkal foglalkozó, agrár-környezetvédelmi politikák (pl.: Rural Development Plan (Vidékfejlesztési Terv)) kialakításánál, így érvényesítve táji szempontokat.

Tervezés - Skócia

Az Európai Táj Egyezmény követelményeinek nemzeti stratégiai keretbe foglalt végrehajtása (**Landscape Strategy** – Táj Stratégia):

- Tájak területi jövőképe. A tájakkal kapcsolatos jövőképek megjelenése a területrendezésben.
- **Erős táj-központúság a közpolitikákban.**
- A stratégia alapján helyi „tájminőségi célkitűzések” meghatározása.

Intézményrendszer

Anglia:

A **Natural England** (NE) a természeti örökség védelmével megbízott állami szerv, ennek részeként felelős az Európai Táj Egyezmény végrehajtásának vezetéséért.

(A Natural England, az English Heritage és a National Forest Company egyaránt megfogalmazott Európai Táj Egyezmény Akcióterveket.)

Szlovénia:

Mezőgazdasági és Környezetügyi Minisztérium

Katalónia:

Építészeti és Tájügyi Főigazgatóság

és a **Katalán Tájügyi Megfigyelőközpont**

(minőségi célkitűzések, táj irányelvek, táj katalógusok, táj charták, oktatóanyagok, szemináriumok, éves jelentések)

Köszönöm szíves
figyelmüket!

www.neki.gov.hu

Holndonner Péter
környezetstratégiaireferens
peter.holndonner@neki.gov.hu

Dienes Balázs
környezetvédelmi referens
balazs.dienes@neki.gov.hu

Budapest, 2014. március 13.